

УДК 378.881'243:378.4:070(477.52)

О. Р. Гладченко

Сумський державний університет,

Т.В. Зарудна

Сумський державний

педагогічний університет

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ У НЕМОВНОМУ ВНЗ

Темою цієї статті є дослідження деяких аспектів використання професійно орієнтованого підходу до вивчення англійської мови у студентів-журналістів в немовному ВНЗ. У статті даються деякі практичні поради для викладачів англійської мови.

The theme of this article is investigation of some aspects of teaching English language as the language of professional communication for future journalists in a higher educational establishment where English is not a major subject. It gives some practical advice for university teachers.

Практичне значення ділової англійської мови, вимоги щодо рівня професійної кваліфікації журналістів зумовлюють підвищення уваги викладачів вищих навчальних закладів до розвитку вмінь професійного спілкування англійською мовою.

Фахівець досягає високого рівня професійної компетенції, якщо в нього є певні професійні вміння. Найбільш важливою тенденцією за останній час є збільшення інтересу до вивчення іноземних мов. Сьогодні всі в суспільстві розуміють, якщо володієш іноземними мовами, знаєш культуру країни, мова якої вивчається, можна інтегрувати до суспільства з ринковою економікою, бути конкурентноздатними на ринку праці та краще розуміти світові проблеми. Професійно орієнтований підхід до вивчення іноземних мов у немовних ВНЗ пов'язаний з формуванням у студентів мовленнєвої та соціокультурної компетенції у професійних, ділових, наукових колах.

Усе це має першочергове значення для майбутніх журналістів, бо щоденно ми чуємо висвітлення новин і коментарі журналістів, телеведучих, дикторів радіо щодо подій, які відбуваються у світі.

Саме англійська мова стала мовою міжнародного спілкування,

поширення інформації, мовою багатьох сфер життя.

Термін «англійська мова професійного спілкування» вперше був використаний у 60-70 роках ХХ століття. Розробкою питання викладання іноземних мов з використанням професійно орієнтованого підходу займалося багато фахівців, серед них Н. Н. Гавриленко, М.Багдасарян, Е.Н. Малюга, Г.С. Чекаль, Т.І. Коваль, А.Н. Щукін [1; 4; 5]. Але проблему навчання професійного спілкування англійською мовою студентів – журналістів висвітлено недостатньо.

Метою даної статі є висвітлення деяких аспектів навчання майбутніх журналістів професійного спілкування англійською мовою у немовних ВНЗ.

Навчання іноземних мов студентів-журналістів з використанням професійно орієнтованого підходу вимагає формування мовленнєвих умінь, ділових якостей і вмінь офіційно-ділового спілкування, а саме: проведення інтерв'ю, презентацій, ведення ділової кореспонденції, переклад статей різної тематики тощо.

У нашому ВНЗ студенти мають змогу самостійно вибрати стратегію вивчення іноземних мов: від обов'язкового мінімуму до отримання диплома фахівця-перекладача з англійської мови одночасно з отриманням диплома журналіста. Студенти, починаючи з I курсу, мають можливість вибрати англійську мову для поглибленого вивчення серед інших дисциплін. Також можна вивчати англійську мову в лінгвістичному центрі, який може бути організовано на кафедрі іноземних мов у ВНЗ.

Вибираючи види спілкування під час проведення занять з майбутніми журналістами, викладач повинен опиратися на сферу професійної діяльності.

Важливу роль відіграє навчання студентів письмового професійно – ділового спілкування. До головних умінь письмового професійного спілкування відносимо:

- 1) уміння передати основний зміст прочитаного або прослуханого тексту;
- 2) уміння зробити опис, порівняння прочитаного тексту або повідомлення;
- 3) уміння комбінувати факти, робити огляд;
- 4) уміння реферувати текст, писати твір, анотацію;
- 5) уміння висловлювати своє ставлення, давати характеристику й оцінку подій, що відбулися;
- 6) уміння працювати з письмовими документами.

Студенти повинні володіти граматичною нормою іноземної мови, уміти написати діловий лист, знати професійний діловий етикет.

Щоб спілкуватися іноземною мовою на достатньо професійному рівні,

необхідні не тільки фахові знання, але й читання фахових текстів (інтерв'ю, сценарії кінофільмів, політичних рекламних текстів, газетних і журнальних статей).

Особливу роль відіграє аудіювання та поступове оволодіння мовними конструкціями, професійного й офіційно-ділового стилів мови.

Навчання студентів-журналістів професійного спілкування англійською мовою дасть змогу бути в курсі всіх закордонних новин у сфері журналістики, ознайомитися з роботами фахівців закордонної журналістики, обговорювати проблемні фахові питання, самостійно знаходити матеріал іноземною мовою, необхідний для вирішення професійних завдань з використанням нових технологій.

Різно зростає роль самостійної роботи студентів, нестандартних форм розвитку вмінь у спілкуванні, таких, як професійна навчальна гра, ділові обговорення, семінари, конференції тощо. Типовими формами інтерактивного навчання є парна, групова, проектна робота [3, 1 – 2].

Велика увага приділяється науковій роботі студентів. Починаючи з I курсу, студенти мають змогу підготувати наукову доповідь з вибраної тематики іноземною мовою, а також виступи на щорічній студентській конференції.

Готуючись до наукових конференцій, студенти вивчають спеціальну літературу, читають періодичні видання іноземними мовами, виступають з доповідями, повідомленнями, рецензують відповіді своїх однокурсників, дискутують. Тези кращих студентських наукових робіт можуть бути опубліковані у збірнику тез студентської наукової конференції.

Теми студентських доповідей, як правило, пов'язані з професійною діяльністю журналіста. Прикладом таких тем можуть бути: «Жовта преса та її роль у сучасному житті», «Про папарацці», «Професія журналіста як одна з найнебезпечніших у суспільстві», «Особливості професійної діяльності жінки-журналіста» та ін.

Присутні на науковій конференції студенти беруть інтерв'ю в доповідача, обговорюють доповіді, задають цікаві питання, виступаючи таким чином у ролі справжніх журналістів.

Ще одним з перспективних напрямків самостійної роботи студентів є розробка проекту та його презентація. Можна запропонувати студентам розв'язати реально існуючі проблеми та знайти свої способи їх вирішення. Тематами студентських проектів можуть бути зосереджені на таких завданнях: розробити телевізійну програму, провести рекламну кампанію нової газети,

журналу чи іншого товару, розробити програму розвитку туризму в своєму регіоні. Студенти, використовуючи свої знання та досвід, повинні розробити проект, підготувати його презентацію, виступити й обґрунтувати свою точку зору.

Одночасно інші студенти вчитимуться запитувати, критикувати, вносити свої пропозиції, беручи активну участь в обговоренні проекту.

Як приклад, пропонуємо кілька тем проектів для студентів-журналістів за умови використання іноземної мови:

1. Розробити програму роботи літнього табору для школярів. Метою цього табору є навчання школярів спілкуванню іноземною мовою, а також знайомство з історією, культурою, звичаями і традиціями країни, мова якої вивчається.

2. Розробити проект створення місцевої газети чи радіостанції. Студентам буде потрібно вивчити структуру радіомовлення даної місцевості, знайти місце для нової радіостанції, обдумати теми, формат, години віщування та склад слухацької аудиторії. Також пропонуємо звернути увагу на залучення спонсорів і місцевої влади до реалізації цього проекту.

3. Розробити проект створення навчального телеканалу. Студентам необхідно буде висловити свої ідеї щодо оформлення й емблеми каналу, створити сітку часу знаходження в ефірі, обдумати формат і теми передач, знайти спонсорів.

4. Розробити концепцію телевізійної програми «Подорожі Україною». Для початку студентам буде потрібно вивчити вже існуючі програми подорожей, а потім презентувати нову, оригінальну програму, її формат, часи роботи в ефірі, скласти перелік тем і подбати про належне оформлення програми.

5. Розробити та презентувати туристичний маршрут по рідній місцевості. Студенти повинні будуть вивчити історію краю, видатних людей та їх діяльність, зробити маршрут привабливим як для місцевих мешканців, так і для іноземних туристів.

6. Розробити структуру та зміст Інтернет-сторінки свого факультету та своєї спеціальності на сайті університету. Це завдання пов'язане з інформуванням, рекламою, створенням умов для спілкування on-line, обміну думками та інформацією між студентами, факультетами та майбутніми абітурієнтами.

7. Розробити програму заходів для проведення студентського свята. Для цього студентам буде потрібно проаналізувати традиції студентських свят,

скласти свою програму святкування, висловити ідеї щодо залучення можливих спонсорів.

Зараз, коли на практиці ми маємо скорочення навчальних годин, відведених на аудиторну роботу зі студентами, потрібно активізувати навчання, зосереджуючи увагу на позааудиторних формах роботи та стимулюванні самостійної роботи студентів. Самостійна робота є результатом правильно організованого навчання, заохочення студентів продовжувати навчання у вільний час. Самостійна робота спонукає студентів виконувати такі складні завдання, як зрозуміти мету навчання, прийняти та виконати завдання викладача, підготувати матеріал для проекту, знайти і критично оцінити цей матеріал, уміти так організувати своє навчання і вільний час, щоб підпорядкувати свої інтереси виконанню навчального завдання [2, 38].

Для студентів-журналістів пропонуємо використовувати такі види самостійної позааудиторної роботи: домашнє читання текстів, запропонованих викладачем (це можуть бути твори художньої літератури англійською мовою, спеціальні професійно орієнтовані тексти, газети та журнальні статті); робота з аудіовізуальними матеріалами та мультимедійними засобами, які сприяють розвитку вмінь як усного мовлення, так і письмового ділового та професійного спілкування.

Сучасні інформаційні технології, комп'ютерні навчальні програми, перегляд кінофільмів на DVD можна паралельно використовувати разом із звичайними формами навчального процесу.

Мовна освіта повинна бути безперервною, відкритою та перспективною. Інколи відсутність деяких ланок у системі «школа – вищий навчальний заклад» веде до низького рівня мотивації студентів щодо вивчення іноземних мов. Тож потрібно спиратися на єдині стандарти програми володіння іноземними мовами, яка подається у «Загальноєвропейських компетенція володіння іноземними мовами».

Професійно орієнтований підхід у вивченні іноземної мови в будь-якому немовному ВНЗ обов'язково включає професійне спілкування, розвиток соціокультурної компетенції й особистісно орієнтований підхід. Проблеми, пов'язані з професійною діяльністю фахівців-журналістів, а також фахівців будь-яких спеціальностей, сприяють моделюванню реальної ситуації професійного спілкування на заняттях іноземної мови. Уведення сучасних технологій і методів навчання підвищує роль самостійної роботи та розвитку внутрішньої мотивації та професійного інтересу студентів до вивчення

іноземної мови, а також зміцнює професійну компетенцію фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриленко Н.Н. Формирование профессиональной компетентности переводчика на этапе понимания текста по специальности // Вестник РУДН. – 2006. – № 1. – С. 5 – 11 (Серия Вопросы образования : языки и специальности).
2. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранные языки: Пособие для учителей. – М.: АРКТИ, 2002. – 96 с.
3. Про викладання іноземних мов у 2002/2003 н.р. // Англійська мова. – 2002. – № 1. – С. 1 – 2.
4. Тер-Минасова С.Г. Что мешает повышению качества преподавания иностранным языкам как средства общения между профессионалами // Вестник МГУ. – 2006. – № 3. – С. 7 – 13.
5. Чекаль Г.С., Коваль Т.І. Зворотній зв'язок як засіб управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів // Іноземні мови. – 2005. – № 3. – С. 29 – 36.

УДК 371.132

Н.В. Гузій

Національний педагогічний

університет імені М.П. Драгоманова

“ВСТУП ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ” ЯК ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ ЕТАП ДИДАСКАЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

У статті презентується експериментальний досвід педагогічної організації первинного, адаптаційно-орієнтовного етапу дидакалогічної підготовки майбутнього педагога, його авторський зміст та технології вивчення.

The article comments on practical experience of pedagogical organization of introductory and adaptive-oriented stages of didascological education of future teacher, the practical aspects of this experience and training methods.

Становлення професіоналізму майбутнього педагога відбувається протягом усього періоду навчання у педагогічних навчальних закладах при вивченні різноманітних циклів навчальних дисциплін, кожен з яких має власні завдання та специфічні можливості. Серед них загальнопедагогічна підготовка виступає фундаментальним підґрунтям професійного зростання студентів, теорія і методика якої розробляється в працях О.А. Абдулліної, І.М. Богданової, О.А. Дубасенюк, О.В. Глузмана, В.М. Гриньової, О.Г. Кучерявого, В.О. Сластьоніна, М.І. Сметанського, Л.О. Хомич та ін. Поряд із вивченням традиційних педагогічних дисциплін – дидактики, теорії виховання,